

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisno ne vračamo. Nefranktranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 din za inosestredno 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davsek posebe. Pošt. šek. rač. 11.153. Telefon 45-86

ŽIVEL KRALJ PETER II.

PROGLAS SRBOM, HRVATOM IN SLOVENCEM

Beograd, 27. marca. Davi je bil izdan naslednji proglas na narod:

V tem težkem trenutku za naš narod sem se odločil, da prevzamem v svoje roke kraljevsko oblast. Kraljevi namestniki, ki so razumeli moje upravičene pobude, so takoj sami podali ostavko. Moja zvesta vojska in mornarica sta se mi takoj stavili na razpolago in že izpolnjujeta moja povelja.

Pozivam vse Srbe, Hrvate in Slovence, da se zberejo okrog prestola. To je najzanesljivejši način, da se v teh težkih razmerah ohrani red na znotraj in mir na zunaj. Mandat za sestavo vlade sem dal armijskemu generalu Dušanu S. Simoviću.

Z vero v Boga in v bodočnost Jugoslavije pozivam vse državljane in vse oblasti v državi, da izpolnjujejo svojo dolžnost do kralja in domovine.

PETER II.

Pozdravna brzojavka

Njegovemu Veličanstvu kralju Petru II.
Beograd

Jugoslovansko učiteljsko združenje, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, pošilja Vašemu Veličanstvu ob prevzemu kraljevske oblasti izraze neomajne vdanosti in zvestobe za zagotovilo, da smo pripravljene na vse žrtve za obrambo časti in neodvisnosti Jugoslavije.

Predsednik: Metod Kumelj. Tajnik: Drago Supančič.

Seznam novih ministrov

Beograd, 27. marca. Mandatar krone, armadni general Dušan Simović, je sestavil sledeči seznam članov vlade:

Predsednik vlade general Dušan Simović,
prvi podpredsednik dr. Vladko Maček,
drugi podpredsednik prof. Slobodan Jovanović,
zunanji minister dr. Momčilo Ninčić,

vojni minister armadni general Bogoljub Ilić,
gradbeni minister dr. Franc Kulovec,
notranji minister dr. Srdjan Budisavljević,
finančni minister dr. Juraj Šutej,
minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Andres,
minister za pravosodje dr. Boža Marković,
prosvetni minister Miša Trifunović,
minister za gozdove in rudnike dr. Džafer Kulenović,
kmetijski minister dr. Branko Čubrić,
prometni minister Bogoljub Jevtić,
minister za socialno politiko in ljudsko zdravje Milan Grol,
minister za PTT dr. Josip Torbar,
minister za prehrano Sava Kosanović,
minister za ljudsko telesno vzgojo Bogoljub Ilić,
ministri brez listnice M. Daković, Jovo Banjanin, Bariša Smoljan, dr. Milan Gavrilović, dr. Miha Krek.

Za svobodo

Svoboda je največja dobrina vsakega posameznika — svoboda je najvišja pridobitev vsakega naroda. Visoko jo cenijo narodi, ki jo uživajo, in v njeno obrambo so pripravljene doprinesati največje žrtve — še mnogo več pa bi zanjo žrtvovali tisti, ki zaman po njej hrepenijo.

Zgodovina — učiteljica življenja — nam od prvega obstanka narodov opisuje nešteto primerov junaške požrtvovalnosti narodov in nešteti posameznikov, ko je šlo za obrambo svobode. Čas je izbrisal stoletja in tisočletja, toda zgodovina je ohranila svetel spomin vsem tistim, ki so se nesebično žrtvovali v borbi za svobodo narodov.

Junaški Leonida je s pešico Spartancev zastavil pot ogromni perzijski vojski, ki je ogrožala svobodo Sparte in ostalih tedanjih grških držav. In tisočletja niso mogla izbrisati napisa nad grobovi teh junaških branilcev svobode »... ker tako je veleva domovine ukaz«. — V zgodovini pa je ostalo zapisano tudi ime Efijalta, ki je tem junakom izkopal grob.

Ni nam treba iskati dokazov le v stari grški zgodovini — dovolj svetlih vzorov je zabeleženih tudi v zgodovini Jugoslovanov. Malokateri narod je toliko žrtvoval in toliko krvavel za svobodo kakor naš.

Ljudevit Posavski je hotel očuvati svobodo svoji domovini. Prvi je za Samom poskušal združiti Jugoslovane v borbi proti tuji invaziji. Boril se je junaško, a končno podlegel veliki premoči, padel je kot svetla žrtev borbe za svobodo.

Kosovo polje! — Sredi ogromnega števila grobov je visok obelisk in na njem edini napis »Borcima za krst častni i slobodu zlatnu«. Ali ni v tem jedrnatem napisu dovolj jasno obeležena veličina žrtve, ki so jih doprinesli: car Lazar, Miloš Obilić, Jug Bogdan z 9 Jugovići, Toplica Milan in tisoči borcev za svobodo? Ustno izročilo jim je v narodni pesmi ohranilo spomin, kakršnega niso zapustili niti najmočnejši vladarji. Ostal pa je tudi spomin na Vuka Brankovića.

V zgodovini — narodni in umetni pesmi — je ostalo zapisano junaštvo Nikolaja Subića Zrinjskega in njegovih junakov iz Sigeta. Borili so se za svobodo, in še danes spominja besedilo pesmi »... za domovinu mrijeti kolika slast«, da ti junaki niso prav nič pomišljali, ko je domovina terjala od njih največje žrtve.

Za svobodo — za rešitev izpod težkega fevdalnega jarma so se skupno borili slovenski in hrvaški kmetje. Umirali so za svobodo — a Matija Gubec je bil kronan z žarečo železno krono, ki je bila simbol novega, še težjega jarma, ki ga je fevdalna gospodna naložila slovenskemu in hrvaškemu kmetu. Toda v zgodovini in med ljudstvom je ostal neizbrisno zapisan spomin na borbo »za staro pravdo«, kajti pravica je končno le zmagala.

Karadorde je videl in sam občutil trpljenje, ki ga je moral prenašati srbski narod. In prav to ga je podžgalo, da se je odločil na nenakono borbo, na borbo za svobodo. Ni mu bilo mar žrtve, ni vprašal za težave — njegovo odločnost je dvigala želja po svobodi in skupno s svojimi junaki je ustvarjal čuda. Pasti je moral kot žrtev borbe za neodvisnost svojega naroda.

In Peter Mrkonjić s svojimi junaki iz Bosne — leto 1912. — svetovna vojna — albansko Golgota — Dobrudža — Solun in še nešteto drugih poglavij iz zgodovine Jugoslovanov — ali niso to mogočnejši mejniki borbe za svobodo našega naroda, za katerih postavitve so bile potrebne neštete in neprecenljive žrtve. Take žrtve pa more doprinesati narod le v trenutkih, ko gre za njegov obstoj, za njegovo neodvisnost, za njegovo svobodo. Razen v zgodovinskih analih pa ostane med narodom stoletja ohranjen spomin na junake, ki se niso plašili žrtve, ki so umirali za svobodo domovine.

Zgodovina je učiteljica življenja. Pokaže nam v najresnejši luči tisočletno borbo posameznih narodov za svobodo in neodvisnost, pokaže nam pa tudi, kako je končno vedno zmagovala pravica nad krivico. Že davno se je dogajalo vse to, kar smo samo v nekaterih primerih omenili zgoraj. Mnogo stoletij že krije zemlja trupla tistih, ki so se žrtvovali za domovino, ki so umirali za svobodo, toda njihov spomin je ostal živ.

In ravno v sedanjih težkih in resnih časih mora učiteljstvo še s prav posebnim poudarkom naglašati v šoli in med narodom neizmerne in neprecenljive žrtve, ki jih doprinesali mnogi posamezniki in celi narodi prav zaradi tega, da so si ohranili ali pa priborili svobodo.

Za svobodo ni bila nobena žrtev prevelika in pretežka — za svobodo moramo biti tudi v bodoče pripravljene žrtvovati vse, prav vse!

Vznemirjevalci

Naša država ni v vojni. Do sedaj jo je zajela samo živčna vojna, ki se tudi pri nas bojuje z vso silitostjo in to na vsej fronti, na zunanji, v zaledju, posebno pa po kavarnah in uradih in celo v družinskih krogih. Vojskovodje te vojne so razni plačani agitatorji, ki pa prepuščajo izvajanje raznim vznemirjevalcem, katerih je med nami več kot preveč. Goriva prilivajo razne radiooddatne postaje. V tem pogledu smo do sedaj preživeli nekako dve ofenzivi, eno lansko leto, drugo pa prav v mesecu marcu.

Če točno analiziramo izid ofenziv, moramo žal ugotoviti, da smo kot narod obe izgubili. To je žalostno dejstvo, ki precej ponižuje naše narodno dostojanstvo. Kje je oni duševni mir, ki ga tako potrebuje naš narod prav sedaj v tem času, ko bi morali zaposliti prav vse sile in moči poedincev? Koliko del in akcij je bilo opuščenih prav sedaj, ko bi morali v delu napeti vse sile? Vse to je dosegla živčna vojna.

Naše časopisje je o vsem tem že mnogo pisalo, napovedovalo si se celo zelo strogi ukrepi proti raznašalcem raznih vznemirjajočih vesti. Toda tudi tu smo ostali samo na pol pota.

Čudovita je narava nekaterih naših ljudi, tudi med izobraženci! O tej naravi bi se dala napisati cela psihološka študija. Notranja žilica jim ne da miru. Cele ure predsedijo pred radioaparatom ter vlečejo na ušesa vse mogoče besede, nato kombinirajo vse možnosti in vznemirjevalec je pečen. Komaj že čaka, da nastopi v družbi, kjer vam servira svoje najnovejše zaupne informacije iz najzanesljivejšega vira, napovedujoč točno dogodke, ki se bodo vsak čas odigrali. Zal le prevečkrat najdejo sebi enake duše, ki dodajajo še svoje izsledke, in senzacija gre med narod in opravljajo svoje razdiralno delo.

Odveč bi bilo razpravljati še nadalje o teh ljudeh in o posledicah njihovega početja. V spomin mi prihaja moja lanska pot v šolo. Srečaval sem kmete na polju, ki so me v skrbnih vpraševanjih, če se jim splača saditi in sejati. Mamsikateri mi je sam odgovoril: »Sejem, gospod, žel pa najbrže ne bom!« Drugod pa so se odigrali celo tragično-komični primeri. Na Kobanskem so ob meji gradili novo šolo. Ko je nekoga dne prišel na stavbišče vodja gradnje, ni našel niti enega delavca. Vse je bilo pobegnilo, ker je nek vznemirjevalec raz-

širil vest, da sovražnik že koraka v našo deželo, če ne pa bo vsak čas vkorakal. V tem kraju so prišli nekoč v šolo samo trije učenci, ker je nekdo razširil vest, da bodo tega dne odpeljali vse otroke daleč v Bosno. Z drugega konca naše meje pa se spominjam obrtnika, ki je hodil mesec samo z eno srajco, ker je vse drugo odposlal nekam v notranjost. Pa koliko je še takih primerov! Žetev vznemirjevalcev je bila takrat obilna!

Čemu pišem te vrstice v naše glasilo? Preprosti narod ima v nas uprte oči in naša dolžnost je, da uporabljamo ves svoj vpliv za gašenje ognja, ki ga širijo vznemirjevalci.

Pri tem pa si moramo sami biti na jasnem!

Vsaka govornica je plod propagande in fantazije, ker danes niti politiki ne morejo vedeti, kaj se bo zgodilo jutri na bojnem polju. Vsak datum je izmišljen, ker za datume danes ne ve nihče. Če pa kdo zanje ve, jih ne bo pripovedoval našim vznemirjevalcem.

Nikdar in nikoli naj ne pade v naših vrstah sklep: tega sedaj ne bomo izvedli, to bomo preložili, ker danes niso časi za to. Prav danes je naša dolžnost, da vprežemo vse svoje sile v delo. In če bi se res kaj zgodilo, naj nas dogodek najde pri delu.

Poskrbimo vsi za to, da bo narod enkrat moral reči: učiteljstvo je bilo na svojem mestu.

Ragol.

Dosebina:

Proglas Srbom, Hrvatom in Slovincem.

Pozdravna brzojavka.

Seznam novih ministrov.

Za svobodo.

Vznemirjevalci.

Tarejo nas skrbi, zato vprašujemo.

LISTEK: Patriot. — Nova knjiga Slovenske šolske matice »Navodila za opazovanje učencev«.

Splošne vesti. — Osebne zadeve. — Mladinska matica. — Učiteljski pravnik. — Stanovska organizacija JUU. — Šolski radio. — Naša gospodarska organizacija. — Novosti na knjižnem trgu.

Tarejo nas skrbi, zato vprašujemo

Težke čase smo dočakali. Eni zategujejo pasove in gledajo z obupom v bodočnost, drugi si polnijo mošnje in rastejo jim trebuh — ker zanje je danes konjunktura.

Vsak to vidi in vsak to ve! Pravi, da mora tako biti. Učitelji in uradniki nimajo niti za najnujnejše in najpotrebnejše, prosijo in prosjačijo, a premejo le obljube in lepe odgovore, potem je zopet vse tiho. Draginja raste iz dneva v dan in stiska postaja neznošna. Pomanjkanje in dolgovi mučijo že tudi tisto učiteljstvo in uradništvo, ki je do sedaj še nekako životarijo s svojimi dohodki. Moreča skrb in briga sta v vsakem učiteljskem in uradniškem domu. In vendar se dandanes govori samo o velikem socialnem čutu in o boju dveh svetov za socialno pravičnost. Toda od povsod prihajajo le tolažljive obljube — draginja pa raste ter si eni polnijo mošnje, a drugi zategujejo pasove.

Vsem se je že pomagalo. Bančni zavodi in velekapital so dobili zaščito — moratorij — in skromni, od ust pritržani prihranki uradnika iz boljnih časov so zamrznili. Kmet je dobil zaščito, odpis in znižanje dolgov ter davkov. Obrtnik, trgovec in industrija so dobili zakon o izvenkonkurni poravnavi, plačilne, davčne in carinske olajšave itd. Še delavec si je po težkih bojih vsaj za silo izboljšal svoj gnotni položaj in dosegel neke socialne dobrine. Le pri učitelju uradniku je ostalo vse pri starem. V veljavni je še stari uradniški zakon, ki zahteva nujno reformo in modernizacijo, ostale so plačice, ki so že iz početka bile skromne in ki danes zadostujejo komaj še za vsakdanji kruh. Da je učiteljstvo in uradništvo danes proletarizirano, je vsakomur znano. Mi sami to prav trpko občutimo in vemo, kako se nam godi. Od naših skromnih plač se razen rednih odtegljajev (za pokojninski fond in uslužbenki

davek) pobirajo vedno novi. Tako so ostali stalno 1% izredni davek, kuluk in obrambni davek, k temu pridejo še samski davek, odtegljaji za poplavlence, za centralo nabavljajnih zadrug itd. Znano je, da je vsak učitelj in uradnik član svoje stanovske organizacije ter vsaj enega ali več nacionalnih in dobrodelnih društev. In vse to je treba odbiti od hitak skromne plače.

Ali ni že skrajni čas, da se odpravi ta nesocialni in krivični odtegljaj draginskih doklad drž. uslužbenkam, ki živijo v toliko zavidačem skupnem gospodinjstvu?

Ali bi ne bilo umestno, da se poviša eksistenčni minimum na sedanjih draginjah in predvsem stanu primerno višino ter tako ublažijo določila § 294. zak. o uradnikih vsaj za nižje in najnižje uradniške skupine, ki po enotretjniskem odtegljaju sploh nimajo več možnosti, da z ostankom svoje plače še životarijo? Ali bi morda ne bilo umestno, da se tudi prisrčno prizadeva na pomoč s primernimi ukrepi ali zaščito, kakor so je bili deležni drugi stanovi?

Ali ni morda skrajni čas, da se pristopi k temeljiti preosnovi in radikalnemu povišanju prejemkov drž. uslužbencev in to predvsem pripravnikov in nižjih skupin? Ali ne bi kazalo, da se najde potrebno kritje z oddajo premoženja tistih, ki žive sedaj v konjunkturi?

Ali ne bi bilo umestno, da se pristopi k ureditvi novega uradniškega zakona, ki bi pa moral biti predložen v proučevanje vsem prizadetim.

Ali se ne bi dala že sedaj urediti uvedba avtomatičnega napredovanja, stalnosti in stannarin za vse uslužbence, ki ne uživajo naravnega stanovanja?

Vse to bi bilo le priznanje za naše vestno delo in naš trud. —ša.

Splošne vesti

VABILO

na IX. redno letno skupščino Učiteljske samopomoči v Ljubljani, zadruge z o. j., ki bo v nedeljo, dne 6. aprila 1941. v drž. I. deški ljudski šoli v Celju. Začetek ob 9. uri.

Dnevni red:

- 1. Predsednikovo poročilo.
- 2. Citanje revizijskega poročila.
- 3. Sklepni račun za leto 1940.
- 4. Poročilo nadzornega odbora.
- 5. Volitve dveh članov in enega namestnika v upravni odbor in enega člana v nadzorni odbor.
- 6. Predlogi in pritožbe.
- 7. Slučajnosti.

Opomba. Ako bi letna skupščina ob napovedani uri ne bila sklepčna, se bo vršila čez pol ure druga skupščina v zgoraj omenjenem prostoru in z navedenim dnevnim redom, ki bo sklepala v smislu § 35. pravil brez ozira na število navzočih zadržnikov. — Sklepni račun je članom na vpogled v zadržni pisarni od danes do dneva IX. letne skupščine.

Predsedstvo Učiteljske samopomoči v Ljubljani

dne 14. marca 1941.

Ivan Kocijančič s. r., Juraj Režek s. r., predsednik. podpredsednik.

VABILO

na IV. redno letno skupščino zadruge »Pedagoški tisk, z. z o. j. v Mariboru«, ki se bo vršila na veliki četrti, dne 10. aprila 1941, ob pol deseti uri v posebni sobi restavracije Narodnega doma v Mariboru.

Dnevni red:

- 1. Otvoritev in konstituiranje skupščine.
- 2. Imenovanje zapisničarja in izvolitev dveh overilcev zapisnika.
- 3. Poročila: a) upravnega odbora; b) nadzornega odbora.

Josip Ribičič:

Patriot

Tramvajski voz je nabito poln. Največ je rezervistov. Skozi množico kovčegov se še zadnji hip prerije mlad par. Obstaneta molče pri vratih in se samo z očmi pogovarjata. Mladi mož se dela brezskrbnega, ona pa se skozi solze smehlja in ga krčevito stiska za roko. V kotu sedi debelušast gospod s svojim nabudnim sinčkom. Debelušasti gospod je bil opazil novodošli par in se nasmehnil.

»Prvič narazen, kajne?« je vprašal. Mladi ženi se vlijejo solze iz oči, ko prikima. Mladi mož pa odgovori: »Da, k vojakom moram!«
»No, no,« tolaži debelušasti gospod, »saj še ni vojne.«
»Kaj teden dni sva poročena,« vzdihne mlada žena in si z robcem otira solze.
»Verjamem, verjamem,« sočutno prikima gospod. »A domovina se na to ne more ozirati. Svoj davek mora vsak položiti domovini na oltar. Kdor ljubi svobodo, mora zanjo žrtvovati vse — tudi najdražje, če treba!«
»Ves tramvaj poslušaj, še celo sprevodnik. Vsi kimamo, da je res tako. Še mali gospodov nabudni sinček gleda očeta s ponosom v obeh. Le mlada žena ne more razumeti. Za njo je mladi mož vse: dom, domovina, svoboda, vse! Bog ve koliko je bilo bojev v njenem življenju, preden si je priborila dom, v katerem zdaj kraljuje.«

»Vi že lahko tako govorite,« se obregne ob gospoda, »vi, ki boste ostali lepo doma...«

»O, mlada žena, motite se!« odvrne gospod in izboči mogočna prsa. »Tudi jaz sem služil cesarja ob svojem času. Veletrgovino sem moral pustiti ženskam in oditi, kamor me je klicala vojna trobenta. Res je, sedaj sem čez petdeset in upam... se pravi: najbrž ne bodo od mene terjali krvnega davka, ali moram zato drugače služiti domovini, drugače pomagati! Glejte, pred komaj desetimi dnevi sem kupil za svoj bicikel nove gumijaste plašče. No, Milanček, povej, če ni res tako?«

»Res, res,« pritrđi z zvonkim glasom gospodov sinček. »Stari plašči na kolesih so že bili za nič, pa smo oblekli nove.«

»No, le poslušajte,« nadaljuje gospod. »Dobim včeraj poziv, naj oddam kolo. Za domovino! Ali mislite, da mi je bilo kaj hudo? Vse bi dal za domovino, vse: pohištvo, trgovino, vse. Takoj sem izročil pomočniku kolo, naj ga odpelje, kamor treba. No, Milanček, povej, če ni res tako?«

»Res, res,« zažvrlogi nabudni sinček. »Ampak prej smo že sneli oba nova plašča in nataknili na kolesa stara.«

Sredi smeha se tramvaj ustavi; gospod in nabudni sinček izstopita in s hitrimi koraki prečkata ulico. Še vidimo, kako se ustavita na pločniku, kjer navije razjarjeni gospod svojemu sinčku ušesa.

— Društvo upokojenega učiteljstva bo imelo svoj redni letni občni zbor v četrtek, dne 3. aprila t. l., ob 15. uri pri »Novem svetu« v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. Tov. Kocijančič bo tudi poročal o delovanju akcijskega odbora o pravilniku za človekoljubne ustanove. — Člani, članice, udeležite se zborovanja polnoštevilno!

Osebne zadeve

— i V V. položajno skupino so napredovali sledeči učitelji in učiteljice: Ivančič Albert, Ljubljana; Cerar Angela, Stranje; Kalligar Emilija, Ljubljana; Petrič Lučkovik, Maribor; Kovačec Marija, Gornja Radgona; Patermost Henrik, Ljubljana; Pistotnik Pavla, Mozirje; Trost Karlina, Dev. Marija v Polju.

— i Napredovanja. V VIII. položajno skupino: Korčec D. Milan, učitelj v Borovnici, srez ljubljanski; Ažman F. Marija, učiteljica v Smartnem, srez Litija. — V IX. položajno skupino: Bajt J. Karel, učitelj pri Sv. Florjanu; Logar F. Franc, učitelj pri Sv. Miklavžu, srez Laško; Mazi V. Gizela, učiteljica v Dovjem, srez radovljski; Peče I. Ivan, učitelj v Svetini; Pužar M. Mihaela, učiteljica v Zg. Tuhanju, srez kamniški; Kozoderc L. Neža, učiteljica na Ptujski gori, srez ptujski; Demšar F. Franc, učitelj v Škopicah, srez krški; Štrubelj A. Albina, učiteljica v Kompoljah, srez kočevski; Miterhamer Ilza, učiteljica v Artičah, srez brežiški; Brus J. Boris, učitelj v Peteševcih, srez lendavski; Merčun P. Stanislava, učiteljica v Pečah, srez Kamnik. — V VI. položajno skupino: Babnik I. Hermina, učiteljica v Lipovcih; Jenčič P. Nada, učiteljica v Stranjah; Moder J. Olga, učiteljica v Trbov-

ljah; Ferluga A. Franjo, učitelj v Mariji Snežni; Kodrič J. Rudolf, učitelj v Hajdini; Novak G. Cecilija, učiteljica na Vrhniku; Tomažič J. Maks, učitelj v Guštanju; Solak G. Avgust, učitelj pri Sv. Lenartu; Beloglavc S. Vilibald, učitelj v Gornji Lendavi; Bregant O. Angela, učiteljica v Št. Janžu pri Dravogradu; Zoržut A. Terezija, učiteljica pri Sv. Petru; Pupiš A. Marija, učiteljica v Nedelici; Tonja I. Ana, učiteljica v Črnučah; Štokelj A. Karel, učitelj v Središču ob Dravi; Bulovec A. Marija, učiteljica v Srednji vasi pri Bohinju; Zeleznik A. Franc, učitelj v Banja Loki; Žnidarič V. Marija, učiteljica v Vavta vasi; Obran A. Pavla, učiteljica v Mariboru; Stergar J. Ana, učiteljica v Mariboru; Horvat Š. Izidor, učitelj v Blatni Brezovici; Novak J. Hermina, učiteljica v Slov. Konjicah; Zajec F. Alfonz, učitelj v Čadražah; Berce R. Olga, učiteljica pri Sv. Lenartu; Siladij K. Viktorina, učiteljica pri Sv. Roku ob Sotli; Brelih O. Marija, učiteljica v Podgorju; Grögl P. Feliks, učitelj v Dol. Bistrici; Kocalj J. Jagoda, učitelj v Ljubljani; Stanjko I. Viktor, učitelj v Gederovcih; Hauptman F. Angela, učiteljica v Svečini; Štolfa A. Vida, učiteljica v Črnučah; Štukelj I. Rača, učiteljica pri Sv. Vidu na Stari gori; Hartman J. Ana, učiteljica v Zaplani; Jurančič J. Josip, učitelj v Telčah; Potokar F. Danica, učiteljica v Škofji Loki. — V VII. položajno skupino: Šircelj J. Ana, učiteljica v Naklem; Kramer I. Magdalena, učiteljica pri Jakobu; Rabar I. Friderika, učiteljica v Frankolovu; Benedičič I. Janko, učitelj v Loškem potoku; Hrovat A. Stanko, učitelj v Prevajljah; Vozel I. Marija, učiteljica na Vel. Kostivnici; Berce V. Vladimír, učitelj v Trebeljnu; Pahor M. Drago, učitelj v Trbovljah; Marolt F. Antonija, učiteljica v Preserju; Vičar F. Vida, učiteljica v Polenškaku.

Mladinska mafica

— mm Vsebina 8. številke »Našega roda«. V tisku je 8. številka »Našega roda«, ki prinaša sledečo vsebino: Jože Zupančič: Karel Širok, Karel Širok: Razbojnik Hudopisk (iz neobavljene povesti), Anton Debeljak: Pomladna slutnja (pesem), Vladimir Levstik: Peter in Kostja (nadaljevanje), Josip Ribičič: Razgovor, Karel Širok: Spomini na Brda (pesem), France Borko: Jurjevski vencí, Slikopis Koko junak, Kristina Brekova: Rejenka (po narodni pesmi), Moteja: Pomlad, Joško Tomažič: Kako so Noričani zidali mlin, Tone Ljubič: Vagonarji, Venceslav Winkler: Aprilska (pesem), Bačar Rafael: Kako sem potoval po žilah, Mihčeva 8. naloga z napakami, Viljem Kunst: Kakšno bo vreme, Tone Trdan: Slavški koncertirajo, Krompirjev neprijatelj, Mladina piše, uganke, Med pestro vsebino lista so ilustracije Nika Pirnata, Božidarja Jaka, Marije Vogelnikove, Antona Žnidarišiča, Franca Uršiča in drugih.

— mm Ekspedit 8. številke »Našega roda« se bo vršil v soboto, 29. do ponedeljka 31. t. m.

— mm Razrednike prvih razredov opozarjamo na IV. zvezek Čičbanove knjižnice s pomladno vsebino. Cena izvodu 2 din.

— mm Naše poverjenike prosimo, da pri nakazovanju naročnine točno naznačijo, za katero številko »Našega roda« velja nakazana naročnina.

Stanovska organizacija JUU

Dabla

— JUU, SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA bo zborovalo dne 5. aprila 1941 ob 8. uri na državni deški ljudski šoli v Škofji Loki. Dnevni red: Nagovor predsednika, poročilo zastopnika sekcije, tajniško poročilo, razprava o stanovanjski anketi, predavanje tovarišice Marije Pavčeve iz Trebije o temi: »Za ljudstvo v šoli in izven nje« in slučajnosti. Tovarišice in tovariši, udeležite se zborovanja polnoštevilno! — Odbor.

— JUU, SRESKO DRUŠTVO KOČEVJE bo zborovalo v soboto, 5. aprila, ob 9. uri v deški ljudski šoli v Ribnici. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo, 2. Predavanje »Jetika, naša narodna bolezen«, predava dr. Hočevar, 3. Razprava o osnutku zakona o ljudskih šolah, 4. Predlogi in slučajnosti. Pridite polnoštevilno. — Odbor.

— JUU, SRESKO DRUŠTVO NOVO MESTO bo zborovalo v soboto, 5. aprila 1941, ob 9. uri dop. na novomeški ljudski šoli. Na dnevnem redu je poleg običajnih točk tudi zdravstveno predavanje. Člane vabimo k obilni udeležbi. — Odbor.

Poročila

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO V LOGATCU je zborovalo v soboto, dne 8. marca 1941, na Rakeku.

Navzočih je bilo zaradi slabih prometnih zvez komaj dobrih 50 % članstva.

Predsednik tov. Štravs je ob določeni uri otvoril zborovanje, pozdravil vse, imenoma navzočega sreskega šol. referenta g. M. Mikuza in predavatelja tov. Lovšeta.

Tov. predsednik je podal nato situacijsko poročilo, v katerem je pojasnil navzočim delo in ovire, ki stoje nasproti prizadevanjem naših organizacijskih predstavitev za končno veljavno realizacijo naših deloma že starih zahtev v korist splošne in še posebej slovenske prosvete. Umevno je, da se je moral dotakniti tudi sedaj najaktualnejšega in najbolj perečega vprašanja zboljšanja našega gnot-

Učiteljski pravnik

—š Vprašanje: LAR.

1. Ali je predpisano vlagati za vsako proračunsko leto novo prošnjo za priznanje stannarine, ako ni nobenih izprememb?

2. Ali je predpisano za vsako proračunsko leto predlagati novo potrdilo o ločenem gospodinjstvu, četudi ni nobenih izprememb?

Odgovor! Da; tako predpisuje razpis kralj. banske uprave IV., št. 8935/1 z dne 25. aprila 1939, ki se nahaja na vseh šolah v zbirki normalij pod geslico XII., št. 2: »Stanarina učiteljic, ki so poročene z neučitelji.« V znanje vsem, ki so v dvomu, da prečitajo normalijo pri upraviteljstvu šole.

—š Vprašanje. Ali mi pripada rodbinska doklada za mojega sina, ki se šola privatno v Beogradu in bo položil konec šol, leta izpit na državni realni gimnaziji? Sin bo dopolnil 15. junija 1941 osemnajsto leto starosti.

Odgovor. Po čl. 9., t. c) uredbe o dokladah pripada rodbinska doklada za nad 16 let starega otroka, če se redno šola. (Roč. kat., str. 117.)

Poverniki,

balonski plašč, obleke

za gospode

pri LUKIČU Ljubljana, Stritarjeva ulica

nega položaja, ki je obupen in naravnost vpije po takojšnji pomoči. Omenil je nadalje tudi značajnost in discipliniranost članstva, ki kljub težkim časom vzorno posveča svoje sile službi naroda in država. Seveda so tudi pri nas taki, ki nič ne žrtvujejo, vendar hladno in mirno uživajo sadove organizacijskega dela. Apelira na članstvo, da v svojem okolišju tudi te pridobi za skupno borbo.

Tudi tajniško poročilo se je sukalo v tem pravcu. Obe poročili sta bili sprejeti z odobravanjem in brez debate. Iz blagajniškega poročila smo zvedeli, da članstvo v ogromni večini z razumevanjem izpolnjuje svoje obveznosti. Zamudniki naj pa čimprej izvrše svojo dolžnost.

Na koncu poročil odbornikov sta bili sprejeti dve resoluciji, ki sta bili dostavljeni vodstvu sekcije v nadaljnji stoppeke.

Predavatelj tov. Lovše Anton nam je v skoraj dvehurnem predavanju razložil, kako je učiti praktična gospodarska znanja v višji ljudski šoli v zvezi z drugimi predmeti — kompleksni pouk —, da bo pouk aktiven, življenjski in bodo imeli od njega zlasti otroci nižjih slojev v poznejšem življenju čim več koristi. Predavanje ali, bolje rečeno, opis dela tov. Lovšeta na šolah, kjer je služboval, predvsem v Podbrezju in Notranjih Goricah, je bilo prikazano z mnogimi šolskimi izdelki učencev. Učiteljstvo je bilo tov. predavatelju hvaležno za nazorna izvajanja in ga je nagradilo s toplim odobravanjem.

V debati, ki je sledila, so se razčistile marsikatero težkoče v pogledu praktičnega poučevanja gospodarskih ved na ljudskih šolah. Pri slučajnostih so sprožili tovariši marsikatero bolečo točko v našem srezu, ki je ovira v nacionalnem, moralnem in vzgojnem momentu našega obmejega otroka.

Umek, predsednik. Hrastnik Rado, tajnik.

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO BREŽICE je zborovalo dne 8. marca 1941 v ljudski šoli v Brežicah. Od navzočih 62 članov in članic so tvorili veliko večino oni iz vzhodnega dela sreza, čeprav imajo ti tovariši in tovarišice

manj ugodne prometne zveze nego oni iz za-hodnega dela. — Posebej je tov. predsednik pozdravil nove članice in člane.

Pred prehodom na dnevni red je tovariš-predsednik izrekil spominske besede za po-kojnim prosvetnim ministrom dr. Ant. Ko-roščem. Njegov spomin so navzoči počastili s trikratnim »slava«. — Spomnil se je nadalje tov. Bohoričeve, ki je po kratki dobi zaslu-žena pokojja legla v prerani grob. Z njo je ugasnilo plemenito življenje blage matere, vzorne učiteljice in vzgledne vzgojiteljice ter stanovsko zavedne tovarišice. — Iz vrst uči-teljstva je ugrabila smrt v januarju tudi tova-riša Raufla, ki je bil dodeljen prosvetnemu referentu sreskega načelnstva.

V svojem poročilu je orisal borbe javnih nameščencev za izboljšanje gnotnega polo-žaja. To poročilo so izpopolnjevali odlomki iz sekcijskega situacijskega poročila. Ostro je obsojal pisanje nekega tednika, ki tudi v teh časih ne najde dobre besede za naš stan in ne priznanja za naš trud v šoli in izven nje.

Predavanju tovarišice Županove »O mla-dinskih zborih na šolah in mladinskih kon-certih« je sledilo članstvo z velikim zana-mjem in so v živahno razpravo posegli tov. Hvala, Vreže, Župevc in Medveč. — Želimo, da bi se še drugi tovariši in tovarišice našega društva oglasili za predavanja.

Sledil je nato razgovor o prireditvi ob priliki polnoletnosti Nj. Vel. kralja Petra II. Določil se je program za prireditev, podrobno delo pa bo naloga prireditvenega odbora, ki je bil izvoljen že na prejšnjem zborovanju.

Tov. Vreže poziva, da bi anketno polo-»Kako stanujemo« izpolnile prav vse šole, če hočemo, da s tem pokažemo vse neugodnosti naših stanovanj.

Sprejet je bil predlog tov. Vučanjka: Sekcija naj na merodajnih mestih izposluje, da se popravi krivica vsem, ki so morali ča-kati na napredovanje, zlasti tistim iz pri-pravnische v 9. skupino. Ne zahtevajo ničesar za nazaj, pač pa se naj leta štejejo za napre-dovanje v prihodnjo skupino. — Isto velja tudi za učitelje in učiteljice, ki so opravljali volontersko službo ali pa službo honorirano iz bednostnega fonda.

R. Ivanuš, preds. Rozin-Tomše, tajnika.

+ JUU, SRESKO DRUŠVO MURSKA SOBOTA je zborovalo dne 8. marca 1941 v Murski Soboti. Od 123 članov je bilo navzočih 93, to je 75 %. Tov. predsednik je pozdravil navzočega zastopnika oblasti g. šol. nadzornika Velnarja in predavatelja tov. V. Kunsta. K društvu so na novo pristopili tov. Ferjan Milan iz Bakove in novinca Verbič Milan iz Serdice ter Verlič Cvetko iz Kančev. Tov. predsednik je podal situacijsko poročilo in poročilo o seji upravnega ter nadzornega odbora. Poročali so še o tekočih zadevah taj-nik, blagajnik in knjižničar. Društvo je na-bavilo več novih knjig. Knjižnica posluje pred in po zborovanju v osnovni šoli.

Sledilo je predavanje tov. Vilima Kunsta, ki je navzoče učiteljstvo na podlagi mnogo-brojnih preprostih učil, ki jih je deloma sam izdelal, povedel na področje elektrike. Na-zorno je predočil pot, kako na lahko razum-ljiv način uvedemo učence v spoznavanje elektrike. Predavatelj je žel za svoja izvaja-nja splošno odobravanje. Izrekla se je želja, da bi Mladinska Matica priredila ponatis v obliki brošure Kunstovega spisa »Za tri di-narje elektrike«.

Soglasno so bili sprejeti sledeči sklepi: 1. Sekcija naj zastavi vse svoje sile za izboljša-nje našega obupnega gnotnega položaja. 2. Obeta se nam nov uradniški zakon. Poziva-mo vodstvo sekcije, da ukrene vse potrebno,

da se z novim zakonom položaj uradništva ne poslabša, temveč izboljša. 3. Članstvo odobra-va, da se vodstvo sekcije vedno in povsod drži smernic deklaracije.

Dolgoletni tajnik našega društva tov. Jožko Krambergar, ki je bil 1. dec. 1940 od-puščen iz službe, je zaradi razsodbe državne-g sveta reaktiviran, obenem pa premeščen v Rajhenau v kočevskem srezu. Tov. predse-dnik se mu za njegovo nesebično in požrtvo-valno delo v korist društva in učiteljstva iskreno zahvali, želeč mu, da se kmalu po-vrne med svoje tovariše v Premurje.

Ker je bilo več članov društvene uprave premeščenih, je uprava na svoji seji 7. marca 1941 podala ostavko. Izredni občni zbor z vo-litvami bo v mescu juniju. Do tedaj vodi po-sle dosedanja uprava.

Člani, ki še niso poslali društvu ankete pole glede stanovanj, naj jih točno izpolnje-ne čim prej pošljejo na naslov v Rogoševce.

Prihodnje zborovanje bo skupno z dru-štvi: Ljutomer, Ormož in Dol. Lendava v Ljutomeru v mescu maju.

Fr. Hajnšek, preds. Kemperle Milka, taj.

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO V CELJU je zborovalo 8. marca ob udeležbi 160 izmed 213 včlanjenih. Tov. predsednik se je uvodo-ma spomnjal smrti ministra prosvete in dr-žavnika dr. A. Korošca. Počastil je tudi spo-min Srečka Pečarja, šol. uprav. v Št. Pavlu, dolgoletnega člana. Ob upokojitvi je tov. ge. Jakšetovi, Stantetu in Petruku izrekil naj-bojše želje. Obravnavan je bil povsem ne-vzdržni gnotni položaj drž. nameščencev, ki jih je v interesu naroda in države treba ohraniti sposobne za delo in žrtve. Nameščenstvo je v pomanjkanju že dokazalo svoj patrioti-zem, ki pa ne sme biti monopol le nekaterih slojev in to prav šibkejših. Skupnost v vsem bo najboljšje jamstvo za trdno bodočnost do-movine. Navajali so se ukrepi JUU in Cen-tralnega odbora organizacij državnih in samo-upravnih nameščencev v tem pogledu kakor tudi predlogi sekcije za novi finančni zakon. Podpredsednica tov. ga. Wudlerjeva je poro-čala o seji sekcijske uprave. Na svojem ne-davnem 30. občnem zboru je Učit. gospodar-ska in kreditna zadruga v Celju izkazala nad 1.800.000 din letnega prometa in naj učitelj-stvo tej vedno likvidni stanovski ustanovi iz-kazuje čim več zaupanja. Ta je namesto ven-ca na krsto tov. Srečka Pečarja naklonila dru-štvenemu socialnemu skladu din 200. Hvala!

Prof. Rudolf Kobilica, vodja poskusne šole v Ljubljani, je predaval »V čem je slovenska ljudska šola potrebna reforme«. Poudarjal je, da njena reforma ne more biti le v metodi, ampak ji je treba ustvariti splošne dobre prve pogoje, ki so: gospodarski in moralni dvig slovenske družine, reforma vsebinske in metodične strani vzgoje in pouka, izhajanje iz krajevnih in slovenskih vidikov k jugoslo-vanskim in slovanskim. Šola mora voditi iz življenja k znanju in k z družbenega vida-ka etično vrednemu dejanju. Dobro poznavanje otroka in njegovega okolja, stik s starši in delo za otroka so bistvene važnosti. Notran-jie življenje šole je važnejše od njene zunan-je oblike. Učitelj bo samo kot svoboden, samo-stojen človek, ki se ne more poniževati v o-rodij strankarskih računov, lahko poln opti-mizma, ki mu je za uspešno delo neobhodno potreben. Pri tem bo mogel biti poln strokovnega zanimanja, precizen v delu in dober po-znavalec ljudskih potreb. Za temeljita in tehtna izvajanja, ki so plod iskrenega in ši-rokega gledanja v bistvo problema, je žel pre-davatelj ponovna burna priznanja.

Tov. Pogačnik je informiral članstvo o značilnih potezah načrta novega zakona o

ljudskih šolah, ki ga je izdelala Kmetijska zbornica v Ljubljani, Tov. ga. Zupančičeva je podala rezultate društvene ankete o učiteljskih stanovanjih v okraju, ki pričajo, da je to stan-je ponekod skrajno nezadovoljivo in nujno potrebno ureditve. Ob vprašanjih iz vprašalne skrinjice se je obravnavalo izplačilo razlike med vrednostjo stanovanja in stanarino. Za-vračal se je neumestni občitek o nezanimanju učiteljstva za sadjarstvo. Iz društvenega so-cialnega sklada je bilo nakazanih din 500 pri-spevka k prehrani revnih učiteljskih gos-jencev Učit. doma v Mariboru. Društvo želi zborovati ob gostovanju »Trboveljskega sla-včka« v Celju, ko bo direktor tov. Šuligoj pre-daval tudi praktičen učni nastop, kar pa pred majem ne bo mogoče.

Fran Roš, preds. Josip Kotnik, tajnik.

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO LAŠKO je zborovalo in opravilo občni zbor v soboto, 15. marca t. l., v Laškem. Navzočih je bilo 79 članov. — Ker se po navodilih sekcije zahte-va, da se kandidatne liste vlagajo pred pri-četkom zborovanja, se je otvoritev istega pre-cej zavlekla. Po šolah je že prej bilo izvršeno tajno glasovanje, vendar pa je odbor stal na stališču, da sam svoje liste ne bo vložil, če bo vložena katera druga lista. Dobljeni rezultat tajnega glasovanja bi služil le za nekako osno-vo in pregled, kateri člani uživajo v društvu največji zaupanje. Ob 8,20 je tov. Pahor vlo-žil svojo listo. Skupina okoli tov. Kimovca se je čutila nekako izigrano, ker ni bila vložena »oficijska« lista. Tovarišica Bezeljakova je ho-tela vložiti svojo listo, nakar jo je tov. pre-dsednik pozval, da to še vedno lahko stori in da bo počakal z otvoritvijo zborovanja. To-varišica Bezeljakova pa tega ni storila in tako je ostalo le pri listi tov. Pahorja.

Po poldrugo uro trajajočem, deloma pre-cej burnem posvetu, je tov. predsednik otvori-l zborovanje. Pred prehodom na dnevni red je prečital izjave Mencej:Kumelj in Debevec:Kumelj, ki so bile vpslane društvu. Ker je bil tov. Kimovec kot predsednik verifikacij-skega odbora zaposlen, je tov. Rihar prebral njegovo končno izjavo, ki rodi soglasen sklep: konstruktivno delo. Verifikacijski odbor je ugotovil stvarno in formalno pravilnost kan-didacijske liste, nakar se je ob 10. uri izvršilo glasovanje. Proti predloženi listi je glasovalo 11 članov, en član pa ni glasoval. Lista je bila z veliko večino sprejeta.

Po končanih volitvah je tovarišica Kun-čeva prečitala svoje predavanje »Med mejni-ki«, kjer je orisala življenje učit. abiturientke od klopi učiteljskega preko neskončne dolge dobe brezposelnosti do težko pričakovane namestitve. Iz njenih izvajanj so se določno razbrale vse težave in bridkosti, ki spremljajo mladega inteligenta ob vstopu v življenje. Za svoj trud je bila deležna splošnega priznanja. Situacijsko poročilo in tekoče zadeve, kar smo oboje še imeli na dnevnem redu, so mo-rali odpasti zaradi pomanjkanja časa, pač pa pridejo na vrsto prihodnjic. Prav tako se je do prihodnjega zborovanja odložilo sklepanje o obveznem članstvu pri SSM. Hospitalizacijo na poklični svetovальnici bo organiziral tov. Dolfe Prešeren.

Takoj po končanem zborovanju se je no-voizvoljeni odbor sestel k seji, da se konsti-tuirajo. Na predlog tovarišice Plavšakove se je odbor sestavil sledeče: predsednik: Mahkota Milan, podpredsednik: Hofbauer Lojze, taj-nik: Hamersak Emil, blagajnik: Groznik Jo-že, odborniki: Prešeren Dolfe, Plavšak Marta, Čekada Miroslav. Nadzorni odbor tvorijo: Su-šnik Mirko kot predsednik, Jesih Adolf in Kunc Metka, kot člana.

Mahkota Milan, preds. Hamersak Emil, taj.

4. Slutim, da bo tvoje delo imelo za učitelje praktično velik pomen. Kaj pričakuješ ti sam od tega poučevanja?

Če se bo delo organiziralo, kakor si jaz to predstavljam, se bo pričel široko razpre-den študij slovenskega otroka. Praktičnemu poučevanju bo nujno sledil teoretični študij v vedno širšem krogu. Posledica bo, da se bo raven našega pedagoškega tiska dvignila. Bodoča reforma vsega našega šolstva bo dobila trden, soliden temelj na sociološki, biološki in psihološki osnovi. Takrat bomo šele mogli sistematično graditi novo šolo.

5. So ljudje, ki podcenjujejo opazovanje dece, češ da ne rodi eksaktnih uspehov? Kaj porečeš k temu naziranju?

Menj ne gre za nikake zunanje blesteče uspehe, temveč za boljše razumevanje otroka ter njegovih potreb v razvoju. Če hočemo otroku pomagati v njegovem razvoju, ga mo-ramo razumeti in ga poznati. Za to pa je po-trebno sistematično opazovanje ter prouče-vanje njegove duševnosti in okolja a tudi fizi-čnih zahtev rasti.

Pa čeprav mi ne gre za eksaktne uspehe, so lahko sociološka, biološka in psihološka dejstva, do katerih se bo učitelj s trudom do-kopal, prav tako eksaktna kakor dejstva ka-tere koli druge znanosti, ki do njih prode raziskovalec znanstvenik. Odvisna je eksakt-nost edinole od načina dela in tudi učitelj je lahko eksakten. Dokaz: Učiteljski pokret, ka-teremu so znanstveniki to že priznali!

6. Reš opažamo v učiteljskih vrstah močno hotenje po poučevanju otroka in njegovega razmer. Ali bo vsebina knjige ustrezala vsem potrebam? Kaj praviš o testiranju otrok?

Dobro mi je znano, da je v najboljšem delu učiteljstva jako stremljenje po poznavanju otrokovih zmožnosti in življenjskih raz-mer, vendar preveliki optimisti ne smemo biti. To stremljenje se še ni razširilo na vse uči-teljstvo, kakor bi bilo potrebno.

Tem, ki že stremijo po izboljšanju, pa bi jaz rad po svojih močeh pomagal. Zbral sem v navodilih najvažnejša poglavja iz upo-rabne psihologije, ki sem jih na kratko obrav-

se spomnili, da sem pred več ko 10 leti izdelal take popisnice, zato so me naprosili, da na-pišem navodila za uporabo takih popisnic.

2. Ali ti je znano, da je učiteljstvo že delalo na podlagi tvoje popisnice? Kakšne so njihove izkušnje?

Res je nekaj redkih učiteljev začelo pro-učevati deco na podlagi moje popisnice, ven-dar je bilo delo brez točnih navodil zelo tež-ko, neenotno in nesistematično ter je zahte-valo od učitelja preveč znanja in študija. Za-vzeti ni moglo širšega obsega niti doseči tiste globine, ki bi jo dosegli, če bi popisnico spremljala izčrpna in točna navodila. Sama popisnica ni mogla dati dovolj trdnih smer-nic za potrebno samoizobrazbo učiteljstva. Izkušnje so pokazale, da je za širšo organiza-cijo nujno potreben komentar. Zato sem rad prišel za pero in napisal, kar sem smatral za potrebno.

3. Kakšnim vodilnim mislim si sledil pri pisanju?

Pri svojem pedagoškem delu sem spoznal vedno jasneje, da tiči osnovna napaka našega vzgojnega in učnega postopanja v nepozna-vanju konkretnega otroka ter njegove zmo-gljivosti v danih okoliščinah. Šole vseh vrst zahtevajo od otrok samo znanja, ne da bi se pri tem vprašale, kako živi in kaj trpi izven šole, katere so njegove prave duševne potrebe, kako pomagati vsakemu posamez-nemu učencu, da tem notranjim potrebam za-dosti ter se povzpne do čim popolnejšega raz-voja danih možnosti. Načelo vzgojitelja bi moralo biti: pomagati pri razvoju vseh po-zitivnih razvojnih zmožnosti in ne samo zahte-vati znanje.

Da se to načelo uresniči, pa je potrebna poglobitev v otroško duševnost, potrebno je proučevanje splošnih zakonitosti njenega raz-voja ter konkretne duševnosti pri posedi-nih učencih.

V najširšem obsegu se da proučevanje otroške duševnosti izvesti le na podlagi po-pisnic in potrebnih navodil. Vendar bo moral učitelj pred pričetkom dela proučiti krajev-ne razmere in sociološko strukturo šolskega okoliša.

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO KRANJ je zborovalo v soboto, 15. marca 1941, v Kra-nju. Navzočih je bilo 61 članov in članic.

Tovariš predsednik Rant je pozdravil članstvo, sres. šol. nadzornika G. Rupreta in predavatelja g. prof. Kobilico Rudolfa.

V predavanju »V čem je slovenska ljud-ska šola najbolj potrebna reforme« je g. pre-davatelj poudarjal, da se je o tem vprašanju že mnogo razpravljalo, a vse preveč ozkosr-čno, ničče ne pogleda šole s totalnega vidika. Danes je ljudska šola bojno polje raznih or-ganizacij, ki si hočejo pridobiti v njej pre-vladujoč vpliv.

Za učiteljstvo in tudi za upravne oblasti je jasno, da šola mora služiti narodni izobraz-bi. Zato je treba izboljšati pouk in vzgojo. Da se to doseže, je potrebno izboljšati stvari, ki direktno vplivajo na učiteljstvo, kakor perso-nalne zadeve učiteljstva, standardiziranje raz-redov in potrebni učni pripomočki. Najvaž-nejša naloga šole je še vedno pouk in ne vzgoja, ki je glavna naloga družine, in zato se mora doseči tudi moralni dvig naše družine, da se bo bolj zavedala svojih dolžnosti.

Obširno je govoril o reformah, ki zadeva-jo vsebino pouka. Vzgojiti je potrebno zaved-ne Slovence in nato dobre Jugoslovane. Pouk pa se mora prilagoditi novim pridobitvam mladinoslovja. Učni načrti naj bodo primerni kraju, duševnim zmožnostim ter interesu otrok.

Reforme, ki se tičejo metode pouka, mo-rajo vedno izhajati iz izkustva in razumeva-nja, ki mora dovesti do takega znanja, da otrok zna tudi presojati.

Od učencev smemo zahtevati le toliko znanja, kolikor zmorejemo. Potrebno pa je tudi več svobode v občevanju z otroki. Zato mora učitelj spoznavati otroka, delati zanj in spo-znavati starše ter okolje.

Učiteljstvo pa mora imeti več razumeva-nja za praktično in strokovno delo. Biti mora borbeno ter se zavedati, da je njegovo delo narodu potrebno. Vse reforme pa je treba gledati s širokega vidika in naj bodo življenjs-ke. Obširno in zanimivo predavanje je vzbudi-lo živahno debato.

Tov. predsednik Rant je poudarjal, da je glavna skrb organizacije posvečena izboljšanju naših prejemkov. Pomoč naj bo hitra!

Nova knjiga Slovenske šolske matice „Navodila za opazovanje učencev“

Iz razgovora z avtorjem prof. dr. Fr. Žgečem.

Celje — »belo in veselo« — je v marsi-čem pravo nasprotje naši metropoli in obme-jnemu Mariboru. Že večkrat je bilo izpričano, da so manjša mesta z ugodno lego kaj pri-merna za tiho književno snovanje. V Ljub-ljani n. pr. ti klepetava kavarniška omizja vedo vse o ustvarjanju domačih umetnikov in piscev, prav tako ti tudi v Mariboru pri rujni kapljici dobrega vinca vse povedo. V Celju molče kakor grob... Le če se potrudiš v skrivne domove celjskih javnih delavcev, ti bo ta ali oni pritajeno priznal, da — piše... Vendar vsak še desetkrat pretehta, preden stopi na plan!

Slov. šolska matica je že pred mesci na-povedala svoje nove publikacije, med njimi novo delo celjskega pedagoškega pisatelja prof. dr. Žgeča. Redek gost je v kavarni, kajti muči ga bolezen, vendar je duševno svež, čil in prožen. Stanuje v velikih soba-nah Narodnega doma, kjer ga najdeš dan za dnem pri težavnem znanstvenem delu, če-prav ima bolezenski dopust. Skladovnice knjig ima okrog sebe: francoske, nemške, angleške in seveda tudi vse jugoslovanske iz področja psihologije, pedogije in sociolo-gije. Našel sem ga prav dobre volje, kakor je pač zdravje, vreme in — vse ostalo. Pa sva se pomenila o njegovem delu. Beseda je dala besedo, da vendar enkrat zve javnost tudi nekaj o pedagoškem snovanju v Celju!

1. Kaj te je privedlo k pisanju nove knji-ge »Praktična navodila za opazovanje učencev«?

— Odbor SSM je spoznal, da so za teme-ljito proučevanje učencev nujno potrebne po-sebne popisnice s komentarjem, ki bi naj dal navodila za opazovanje otrok, ter za postopno vglabljanje v otroško duševnost. Pri SSM so

naval. Posebno dolgo sem se zadržal pri mer-jenju inteligentnosti, ker smatram to poglavje za važno. Žal pa nisem mogel obdelati enako obširno tudi ostalih poglavij, zlasti ne tistih iz sociološkega področja. Po nekaj letih bo mogoče napisati veliko popolnejša navodila, saj bodo v tem času nabrane dragocene iz-kušnje.

Nekaj časa se že vrši gonja proti testi-ranju, ki bi ga vršilo učiteljstvo. V ljubljanski »Sodobnosti« je A. N. napadel vse tiste, ki se zavzemajo za prepotrebno slovensko stan-dardizacijo Termanovih testov.

Taki napadi se mi zdijo brezsmiseln! Po-jav vsakega proučevanja je razveseljujo de-jstvo. Saj se tudi naši učitelji ne plašijo štu-dija, ki je spojen s testiranjem. Učiteljski pokret hoče delo organizirati vestno in tako sem mnenja, da so pomisleki proti temu res neumestni. Res pa je, da samo testiranje ni-kakor ne zadostuje za poznavanje učencev. Nudi nam le prerez duševne sposobnosti na dani točki razvoja v najboljšem primeru. Merjenje inteligentnosti je pač le pomožno sredstvo pri stalnem opazovanju in ni samo sebi namen.

7. Kaj snuješ za bodočnost?

Da bi k izboljšanimu vzgojnemu delu doprinesel tudi teoretični delež, pripravljam po naročilu SSM že dalj časa slovensko peda-goško psihologijo za potrebe učiteljev in star-šev ter vseh, ki se za vzgojo količkaj zani-majo. To delo bo predvidoma pripravljeno za tisk do leta 1942. Socialni ekonomski insti-tut pa namerava izdati še v tem letu mojo celotno strukturo Haloz, to se pravi 52 kat. občin. S tem delom bi rad dal nekaj konkret-nih smernic za proučevanje socialne strukture kakega kraja. Rokopis sem že odposlal.

Poslovila sva se z željo, da bi se načrti izpolnili ob zdravju in zadovoljstvu nas vseh. Kljub vsem težavam in oviram je Celje ugod-nen teren za važna znanstvena snovanja — s tem spoznanjem sem se vrnil ob bistri Savinji proti domu.

Na anketo o stanovanjskih razmerah je odgovorilo le 9 šol, ostale prosimo, da odgovorijo.

Po službeni potrebi premeščencu agilnemu članu in odborniku tov. Tvrđiju se zahvali za delo in mu želi vrnitve.

Zadnje zborovanje bo v mescu maju, najbrže v Naklem. Časi so resni in je potrebno strniti vse narodne sile, zato bo zadnje predavanje posvečeno domovinski vzgoji.

Rant Franc, preds. Zumer Anton, taj.

+ JUU, SRESKO UCITELJSKO DRUSTVO ZA LITIJSKI OKRAJ je zborovalo v soboto, 15. marca 1941, v Ljubljani v hotelu Metropolu. Predsednik tov. Jože Zupančič je otvoril zbor in pozdravil vse navzoče, imenoma pa predsednika sekcije JUU tov. Metoda Kumlja iz Ljubljane, sreskega šol. nadzornika g. Dolgana Josipa. Predstavil je nato tov. Kodre Mileno iz Štange, ki je vstopila v JUU na dan zborovanja. V društvo je vstopil od zadnjega zborovanja tov. Menard Viljem, ki je premeščen iz Zuzma v Hotič pri Litiji. Okraj je zapustil tov. Kotnik Konrad, šol. uprav. v Sv. Križu nad Litijo, ker je premeščen.

Tov. predsednik je omenjal uspele hospitacije na banovinski poklici svetovalnici v Ljubljani. Napovedal je tudi okrožne pedagoške sestanke, ki jih bosta v aprilu sklicala uradno oba sreska šolska nadzornika. Projekt novega šolskega zakona, ki ga je sestavila Kmetijska zbornica v Ljubljani, je v rokah posebnega odbora iz vrst naših članov, ki ga bodo pregledali in nato stavili izpreminjevalne predloge.

O delu v Jugoslovenskem učiteljskem združenju je podal pregledno sliko sekcijski predsednik tov. Metod Kumelj. Podčrtal je težavno stanje državnega uradništva in upokojencev. Prikazal je prizadevanje organizacije za izboljšanje položaja. Predstavniki JUU so bili tudi pri vodilnih ministrih.

Omenjal je sodelovanje vodstva JUU s člani, ki se obračajo v raznih osebnih zadevah na organizacijo. Omenil je, da so med člani žal tudi taki poedinci, ki zahtevajo od sekcije vso pomoč, voljni pa niso nuditi potrebnih informacij in moralno podpirati lastno organizacijo.

Svoj izčrpn referat je zaključil z besedami, da smo učitelji velika sila, ki čuva državo z moralnim orožjem, ki vcepljajo in dvigajo ljubezen do naroda in rodne grude, da jo bo narod pripravil braniti tudi s krvjo! Tov. Kumelj je žel za svoja izvajanja toplo zahvalilo. Sledila je razprava o stanovanjskih razmerah učiteljsva v našem okraju. Prvi pogoj za urejeno življenje je primerno stanovanje. V litijem okraju službuje trenutno na 35 šolah 166 učiteljev in učiteljic. Sledeča tabela naj pojasni stanje učiteljskih stanovanj: Primernih naravnih uprav. stanovanj 18 Neprimernih naravnih uprav. stanovanj 8 Ustreznih učitelj. naravnih stanovanj 8 Neustreznih učitelj. naravnih stanovanj 13 Primernih učiteljskih zasebnih stanovanj 66 Neprimernih učitelj. zasebnih stanovanj 48 V kraju služb. ne dobijo primer. stanovanj 7

Z navedenimi podatki, ki so uradno preizkušeni in potrjeni, je dovolj zgovorno povedano, kako neurejeno je stanovanjsko vprašanje za naše učiteljstvo. Prav iz tega je razvidno, zakaj je v učiteljskih vrstah tako visok odstotek bolelosti in čemu je danes tako razvit »bег z dežele«. Merodajni činitelji dobo morali pristopiti k reševanju neustreznih učiteljskih stanovanj, saj so taka določila tudi v šolskem zakonu iz leta 1929, in bo treba samo črko zakona prenesti v življenje.

Nato je zbor razpravljaj se o raznih tekočih šolskih, vzgojnih in učnih vprašanjih.

Ob zaključku je bil iznesen poziv, naj bi učiteljstvo sodelovalo za dvig čim večje kmetijske proizvodnje. Za praktične nasvete se bo vršila v maju poučna ekskurzija v mestne nasade, kjer bo vodil ekskurzijo in imel strokovno predavanje ravnatelj mestnih ljubljanskih vrtoč g. Lap Anton. Za zaključek je bila izglasovana resolucija, ki glasi: Članstvo iz litijskega okraja, zbrano na rednem marčevem zborovanju, se soglasno pridružuje spomenicam, ki jih je poslal akcijski odbor organizacij državnih in samoupravnih uslužbencev in upokojencev kraljevskemu namestništvu, predsedniku in podpredsedniku kraljevske vlade, ministru financ, ministrom dr. Kulovcu in dr. Kreku ter banu dravske banovine, tihočih se zvišanja prejemkov državnim in samoupravnim nameščencem in upokojencem.

Ob tej priliki poudarjamo še posebno:

1. da je naše gnotno stanje vsak dan obupnejše in da je izdatna pomoč zaradi naraščajoče draginje in naše prezadolžitve, ki nam še omogoča životarjenje, neodložljiva in takoj potrebna.

2. V zvezi z nameravano pomočjo preko aprovizacij je pripomniti, da je namen sicer dober, v praksi pa v toliki in taki meri neizdeljiv, da bi pomenil rešitev iz bede, v kateri tonemo, ter da je edini učinkoviti izhod samo zvišanje prejemkov na osnovi indeksa narasnih cen ter v bodoče reguliranje prejemkov v razmerju z naraščanjem draginje, dokler se ta ne ustavi.

Jože Zupančič, preds. Danica Demšar, taj.

+ JUU, SRESKO DRUSTVO MARIBOR, LEVI BREG, je zborovalo dne 8. t. m., ter je od 93 članov bilo navzočih 79, t. j. 85 %, od 14 odsotnih se jih je 9 opravičilo.

Ob otvoritvi se je tov. predsednik najprej spomnil zgodaj umrle tov. Rožice Gsellmanove. Pozdravil je nadzornika tov. Močnika ter v društvo vstopivše tov. Pavlo Korbarjevo,

Anico Primožičevo in Marijo Šumanovo in pripomnil, da bi se rad poslovil od dveh tov. članov(-ic), ki sta bila premeščena žal brez razsodbe dis. sodišča, proti čemur gre v vsakem primeru že dolgo borba JUU, a prizadeta nista bila navzoča. Spomnil je tudi na svoječasen sklep glede odobravanja zbor. in sejnih zapisnikov ter z ostro kritiko javil, da še ¼ učit. zborov ni predložila anketnih pol »Kako stanujemo«.

Sledilo je objavljane važnih dopisov in situacijsko poročilo ter je članstvo že uvodoma sprejelo resolucijo: **Glavna sodobna naloga JUU ostani in bodi, brez odnehanja in izogibanja do vseh instanc in naslovov, voditi borbo za reševanje materialno obupajočega in propadajočega učiteljstva v zvezi z ostalimi stanovskimi organizacijami.** — **Za rešitev vseh javnih nameščenecv! Siti smo obljub in zgolj priznavanja našega obupnega stanja, lačni pa — dejanske pomoči! Smo in ostanemo pripravljeni za domovino na vse, z nepotrebnim pomanjkanjem pa se ne sme slabiti sile naše pripravljenosti!** — Članstvo so zanimali predlogi JUU za fin. zakon ter poročila o obiskih naših predstavnikov pri gg. ministrih i. dr., razen obljube, da pride do zvišanja naših prejemkov — po stabilizaciji naše valute in ustalitvi cen! Članstvo je izrazilo tudi svoje presenečenje nad tistimi izvajanci ob zasedanju ban. sveta, ki so izdodela proti izrednim dokladom obmejnemu učiteljstvu!

Blagajniško poročilo je podal tov. Židanič in ugotovil, da letošnji dohodki znašajo din 8317,50, izdatki pa din 6585,82, članarina se plačuje dokaj redno, redke izjemne bo pri bodočem zborovanju javil imenoma; predlagal je začasno črtanje članov z nad 200 din dolžne članarine, proti čemur ni bilo ugovora.

V točki »Razgovor o aktualnih stanovskih, pedagoških in službenih zadevah« je učiteljstvo zavzelo stališče glede predčasnega odpusta šolobvezne dece iz šole ter so iz svojih izkustev dajali zadevna pojasnila, tov. nadz. Močnik, tov. Andrejčič, Vauda i. dr. Nato je kot zastopnik PC podal tov. Kopriva sklepe mariborskega učiteljstva glede načelne dela osnutka ljudskoškolskega zakona Kmetijske zbornice, omenil kot njegove svetle točke decentralizacijo in demokratizacijo šolstva, katerih obeh pa osnutek vendar še dosledno povsod ne realizira. Vnel se je živahen razgovor, po katerem se članstvo ni moglo povsem sprijazniti z glavnim pogojem za čin nadzornikov — z nadzorniškim izpitom, za kar je posebno tehtne utemeljitve stavil tov. Andrejčič; tov. predsednik, tov. Židanič i. dr. so ugotavljali zopetno degradacijo vaškega otroka za mestnim z uvajanjem le 6 letne ljud. šolske obveznosti, s čimer je degradiran tudi vaški učitelj. Posebni del tega osnutka pride v razpravo prihodnjic, članstvo je tov. Koprivo nagradilo za temeljita izvajanja z glasnim ploskanjem.

Sledilo je predavnje tov. Borkota o »Teoriji in praksi strnjenege pouka na višji ljudski šoli«. Predavatelj je v glavnem prikazal načelne smernice strnjenege pouka in to v kratkih, a jedrnatih potezah. V debati je tov. Horvat naštel številne ovire koncentracije pouka, kakor preveliko število in razcefranost danes predpisanih učnih predmetov, neprirodno razporedbo in prenatrpanost učne snovi v sedaj veljavnih učnih načrtih višje ljudske šole, neprimernost predmeta »Praktično gospodarsko znanje«, odpad lepomisla v zadnjih 2 šol. letih ter druge hibe v zunanji in notranji ureditvi zlasti vaške ljudske šole, v kateri si je težko predstavljati učitelja umetnika, ki bi od današnjih 16 učnih predmetov, od katerih odpadeta iz koncentracije le vedenje in verouk, povezal v koncentracijo ostalih 14 predmetov; napačno pojmovana koncentracija pa privede nehotе do površnosti. Zato je v svrhu uspešnega izvajanja koncentracije ob reviziji šolskega zakona in učnih načrtov odstraniti vse ovire!

Predlogi: 1. Učitelji s polno službeno dobo in doseženo 5. skupino naj se upokojijo! 2. Procučevanje narodnega blaga ob meji naj preide v akcijo uvajanja narodnih šeg, noš itd. 3. Sekcija prosimo, naj izve o proslaviti 81.600 din za »Pospeševanje narod. prosvete v obmejnih krajih«. 4. CMD in vsem darovalcem za obmejne božičnice izrekamo zahvalo, podprli bomo zbirko pirhovi. 4. zborovanje bo 3. V. t. l. Mirko Vauda, preds. Rečnikova, tajnica.

+ JUU, SRESKO DRUSTVO LJUTOMER je zborovalo 8. marca 1941 v Križevcih. Navzočih 60.

Uvodoma je tovariš predsednik apeliral na članstvo, naj ne bo preveč mlačno. V sedanjem času je sveta dolžnost, da se strnemo v močni organizaciji. Povabil je tudi še nečlanjane tovariše in tovarišice, da se včlanijo v našo močno organizacijo. Pozdravil je tov. sreskega šol. nadzornika g. Karbaša, na kar je tov. predsednik prešel na dnevni red.

Zadnji zapisnik se je soglasno odobrila.

Dopisi so se prečitali in vzeli na znanje. Sledil je referat o projektu novega šol. zakona. Referiral sta tov. Koebek in tov. Lovšin. Oba tovariša sta v svojih referatih seznanila članstvo o važnih spremembah v projektu novega šol. zakona in ugotovila mnoge pomanjkljivosti ter poudarila, da sliči revizija šol. zakona po tem projektu na hišo, ki je v temeljih nepravilno grajena. Grajala sta tudi spremembo, da se zniža šol. obveznost od 8 na 6 let. S to spremembo bi naše šolstvo nazadovalo in ne napredovalo.

Tov. Lovšin je v svojem refratu zahteval, da bi v bodoče tudi učiteljstvo smelo sodelovati pri ustvarjanju novega šolskega zakona.

Novi šolski zakon naj bi temeljil na načelih depolitizacije, decentralizacije in demokratizacije.

Potrebno je, da bi se vsi stanovi zedinili in zgradili celotni prosvetni in gospodarski

načrt in šele na podlagi tega načrta naj bi se zgradil tudi novi šolski zakon.

Članstvo zahteva, da se po novem šolskem zakonu ustanove tudi disciplinska sodišča pri upravnih sodiščih.

Končno je članstvo soglasno sprejelo sledeči sklep: **Izprememba obstoječega šol. zakona bi pomenila zaradi vladajočih nestalnih razmer le poslabšanje veljavne zakona, zato je nujno potrebno, da se s tako važnim zakonom, kakor je šolski, počaka na urejene razmere.** Učiteljstvo pa želi, da se z raznimi odredbami ministrstva decentralizira sedanji šol. zakon in se s tem določi večje kompetence kraljevski banki upravi kakor tudi sreskim šolskim nadzornikom.

Sledila so poročila raznih društvenih funkcionarjev. Tov. blagajnik je sporočil, da so tri članice izstopile in je sedanje stanje članstva 111 včlanjenih.

Prihodnje zborovanje bo prvo soboto v maju v Radencih.

L. Ivančič, preds. Janko Jordan, tajnik.

+ JUU, SRESKO DRUSTVO ČRNO-MELJ-METLIKA je zborovalo v soboto, 15. marca, v Metliki ob dokaj številni udeležbi članstva. Gotovo pa bi bila udeležba še večja, ako ne bi učiteljstvo bilo v tako slabem gnotnem položaju.

Društveni predsednik g. Vilfan Maksimilijan je uvodoma pozdravil zborovalce, zlasti sreskega šolskega nadzornika g. Vončino Dragotina, in nato podal pregled dela učiteljske organizacije v dobi od zadnjega zborovanja. Izčrpano poročilo o situaciji, zlasti o težavnem položaju državnega uradništva, je seveda živo zanimalo vse navzoče učiteljstvo, prav tako pa tudi vsi koraki, ki so bili storjeni pri odločujočih činiteljih v zadevi regulacije plač učiteljstva in ostalega državnega uradništva.

Nameravana pomoč državnemu uradništvu preko aprovizacij kaže sicer dober namen, ki pa je v praksi neizvedljiv in bi tako taka rešitev neodložljivega vprašanja nikakor ne mogla rešiti tega problema in ne položaja, v katerem se trenutno državno uradništvo nahaja. Preostaja edina možna pot, t. j. nujno zvišanje prejemkov na osnovi indeksa o porastu cen življenjskim potrebščinam in vzporedno z naraščanjem draginje vselej regulacija prejemkov.

Sledilo je poročilo o napredovanjih in v zvezi s tem o napredovanju v V. pol. skupino. Osvojen se je predlog društvene uprave, da naj bi se učna oseba prevedla v 5. skupino s 24. leti službe, vse učne osebe z dopolnjeno predpisano službeno dobo pa bi morale biti upokojene. Nadalje se je razpravljalo o stanarini z neučitelji poročenih učiteljev, učiteljski stalnosti, spremembi uredbe o draginjskih razredih, rednih napredovanjih, dopustih zaradi odslužitve kadrskega roka, ukinitvi uslužbenkega prispevka itd., v zvezi s prejemki pa je bil prečitani tudi otvoritveni govor g. bana ob priliki zasedanja bankega sveta.

Sledilo je nato predavanje banovinskega zdravnikoa g. dr. Omahna o delu in boju proti tuberkulozi, zatem pa se je obširno razpravljalo o projektu zakona o narodnih šolah, kakor ga je pripravila ljubljanska Kmetijska zbornica. Zborovalci so k osnutku zakona iznesli precej stvarnih pripomb, ker predlog posega daleč v bistvo šolskega učiteljskega življenja in je v mnogih točkah prav nejasen. Končne kritične pripombe bo zato izdelal poseben odbor. V pogledu novih predpisov in v zvezi z novim proračunom je bil iznesen in sprejet predlog, naj bi kraljevska banska uprava dovolila, da se za zimo potrebna količina drv nabavi sedaj in ne v času, ko cene dosežejo svoj višek, novi predpis pa naj bi veljal šele po preteku leta.

Blagajnik je podal nato poročilo o blagajniškem stanju in zlasti opozoril na sklep izrednega občnega zbora, po katerem se ima vsa zaostala članarina iztirjati, in je bilo zaradi tega tudi črtanih devet članov.

Pred zaključkom je spregovoril tudi sreski šolski nadzornik g. Drago Vončina, ki je zlasti grajal zadržanje dela učiteljstva, ki ne čuti potrebe po organiziranju. Toplo se je zavzel tudi za dobra predavanja, ki naj bi se vršila ob priliki vsakega zborovanja, ter dal tudi druga navodila za učiteljstvo, na kar je bilo zborovanje zaključeno.

Vilfan Maksimiljan, preds. Turk Stane, taj.

Šolski radio

—r Torek, 1. aprila 1941, ob 14,15 uri. Prvoaprilske šale; dialog. Vodi g. Miroslav Zor.

Petek, 4. aprila 1941, ob 11. uri: Pokrajinska oddaja »Iz Ptuja po ptujskem polju in Halozah v Ptuj«. Izvajajo učenci V. a razreda ljudske šole pri Sv. Marku niže Ptuja; vodi g. učitelj Edvard Rössner. — Razpored: 1. Popis krajev in vasi; krajevni običaji, zgodovinske znamenitosti. 2. Dialogi v dialektu. 3. Petje ob spremljevanju harmonike. — Potovanje je zamišljeno kot avtobusna vožnja.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 30. marca, ob 17. uri predaval g. inž. Karel Tavčar: Dvignimo gospodarstvo gozdogov.

Naša gospodarska organizacija

ZADRUŽNIKOM
UČITELJSKE SAMOPOMOČI
V LJUBLJANI

V marcu 1941 sta umrli:

552. Paulšek Marija — Maribor.

553. Ekel Gizela — Novo mesto.

Prispevek za ta dva smrtna primera znaša:

za enega zadržnika . . . din 11,—
za dva zadržnika . . . „ 21,—
za tri zadržnike . . . „ 31,— itd.

Zamudniki naj h gornjim zneskom dodajo tudi vse zaostanke! — Nekateri zadržniki pri nakazilih samovoljno zmanjšujejo prispevke za poštino. Pripominjamo, da so z mesečno poštino din 1,— (vsak četrti mesec pa zaradi povečane poštnine din 2,—) poravnani le resnični stroški za znamko, ovitek, položnico in pristojbino pri poštni hranilnici.

Zadržna uprava.

Novosti na knjižnem trgu

—k Zofja Kossak: **Križarska vojska.** Zgodovinski roman v štirih knjigah. Založba »Naša knjiga« Jugoslovska knjigarna v Ljubljani, 1941. Cena v platno vezani knjigi din 110,—. Zofja Kossak, poljska pisateljica epoeje Križarska vojska, je slovenskemu občinstvu znana po svojem romanu **Legniško bojišče**, ki ga je izdala ista založnica l. 1933. — Snov epoeje Križarska vojska je prva križarska vojska, na katero je papež Urban II. leta 1095. pozval vse narode. Notranji smisel gledanja Kossakove na križarsko vojsko je nekako tale: človeka vodijo tri glavne vrhne: glad, sli in oblastiljnost. Tem trem vrhnam pa je hotel papež napraviti enakomočno četrto: težnjo po Bogu. Iz te je nastalo križarsko gibanje. V obliki vojnega romana so v tej knjigi opisane mnoge dobre in slabe strani prve križarske vojske in razni pustolovski doživljaji vitezov, ki so iz daljnega zapada šli osvajat sveto deželo.

—k Dr. Janko Pretnar: **Dictionnaire français-slovene.** Francosko-slovenski slovar, III. izdaja. Založila Jugoslovska knjigarna v Ljubljani 1941. Obseg 624 strani. — Cena din 120,—. Da je izšla že tretja izdaja tega slovarja, je najbolj jasen dokaz, kako zelo potreben in uporaben je. Iz obsega 624 dvolokonskih strani je razvidno, da je v tem priročnem slovarju žepnega formata mogoče dobiti prav vse besede, ki so potrebne pri prevajanju iz francoščine in pri učenju francoškega jezika. In prav bogati besedni zaklad dviga vrednost vsakega slovarja.

—k Ruža Lucija Petelinova: **Rešnična pomlad.** mladinska igra v treh dejanjih. Naša znana mladinska pisateljica, učiteljica Ruža Petelinova, ki študira sedaj odsko umetnost v Zagrebu, nam je podarila novo mladinsko dramatično delo, v katerem kot dolgoletna izkušena kulturna delavka na deželi v polni meri upošteva zmogljivost naših podeželskih šolskih odrov glede igralcev in opreme.

Vsebinska je sledeča: I. dej. V nekem predmestju so sirote izročene v oskrbo kuharici Marjeti. Sama siromašna ta ženska nima volje, da bi bila tej deci ljubeca skrbnica. Kdeklika Majda zboli, je ne neguje. Toda država je pravkar dogradila nov Mladinski dom in komisija, ki pride k deci v barako, odloči, takojšnje zdravniško pomoč Majdi. II. dej. Majda v vročici vidi svojo otroško družbo kako se igra na cesti, pod zidom, oblepljenim s plakati in reklamami. Nenadoma prideta dva glasnika iz bajne dežele in javita, da išče princesa Zarja vrtnarja, ki bi ozdravil njene nasade pogubne bolezni. Majdin brat Jurko se javi, a hoče povesti vso deco s seboj. Glasnika se temu upreta in Jurko zato ne sprejme vabila. Ko glasnika odideta, se prikaže deci Vesna in ji pokaže pot do Zarje. III. dej. Majda se prebudi v sobi novega Mladinskega doma. Sledi proslava njenega okrevanja.

Nastopajo: Majda, njen brat Jurko, štirje dečki, tri deklice, kuharica Marjeta, zdravnik, bolničarka Cirila, gospa in smetar. Osebe iz Majdinih sanj: Vesna in dva glasnika.

Delo našim podeželskim odrom toplo priporočamo.

Igro lahko šole naročijo na naslov: R. L. Petelinova, Zagreb, Zrinjski trg 1/III. Izvod igre obenem s tantjem za poljubno število predstav na isti šoli stane 50 din.

FR. P. ZAJEC
izprašan optik in urar
LJUBLJANA
sedaj Stritarjeva ulica 6,
pri franciškanskem mostu

Vasokovrsta očala, daljnogledi, barometri, toplomeri, higrometri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 5

priporočata veliko izbiro damskega in moškega blaga, preproge, zastore, odeje, perje, puh itd. Postrežba solidna!